

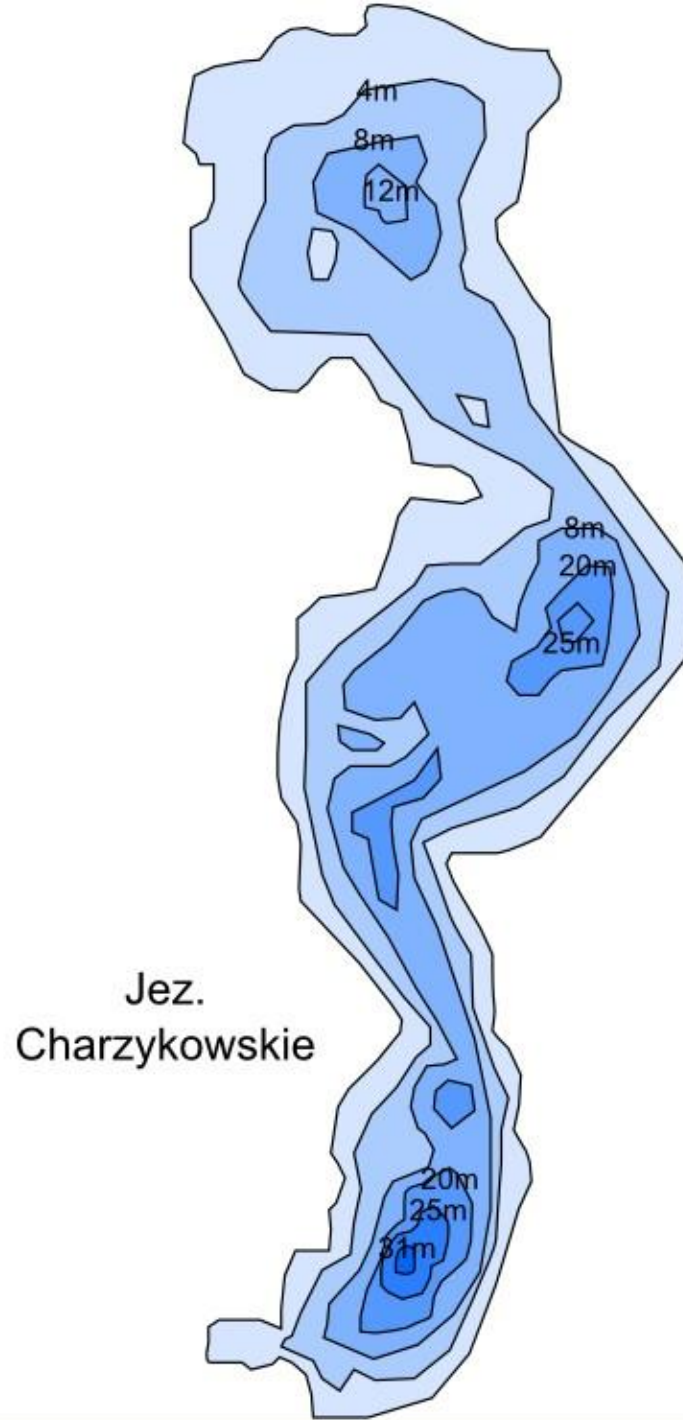
Jeziora

- wyjaśnia znaczenie terminów: *jeziro, misa jeziorna*
  - klasyfikuje jeziora wg pochodzenia misy jeziornej oraz żyzności
  - charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych kontynentach oraz wskazuje ich przykłady na mapie
  - czyta plany batymetryczne wybranych jezior
  - analizuje związki między warunkami klimatycznymi a występowaniem jezior na Ziemi
  - wymienia funkcje sztucznych zbiorników
  - wyjaśnia krajobrazowe i gospodarcze funkcje jezior
  - opisuje etapy zarastania jezior
- opisuje warunki powstawania i występowania bagien oraz torfowisk na Ziemi

Batymetria – dział hydrometrii zajmujący się pomiarami głębokości zbiorników wodnych

Misa jeziorna, zagłębienie w powierzchni terenu wypełnione wodami jeziora.

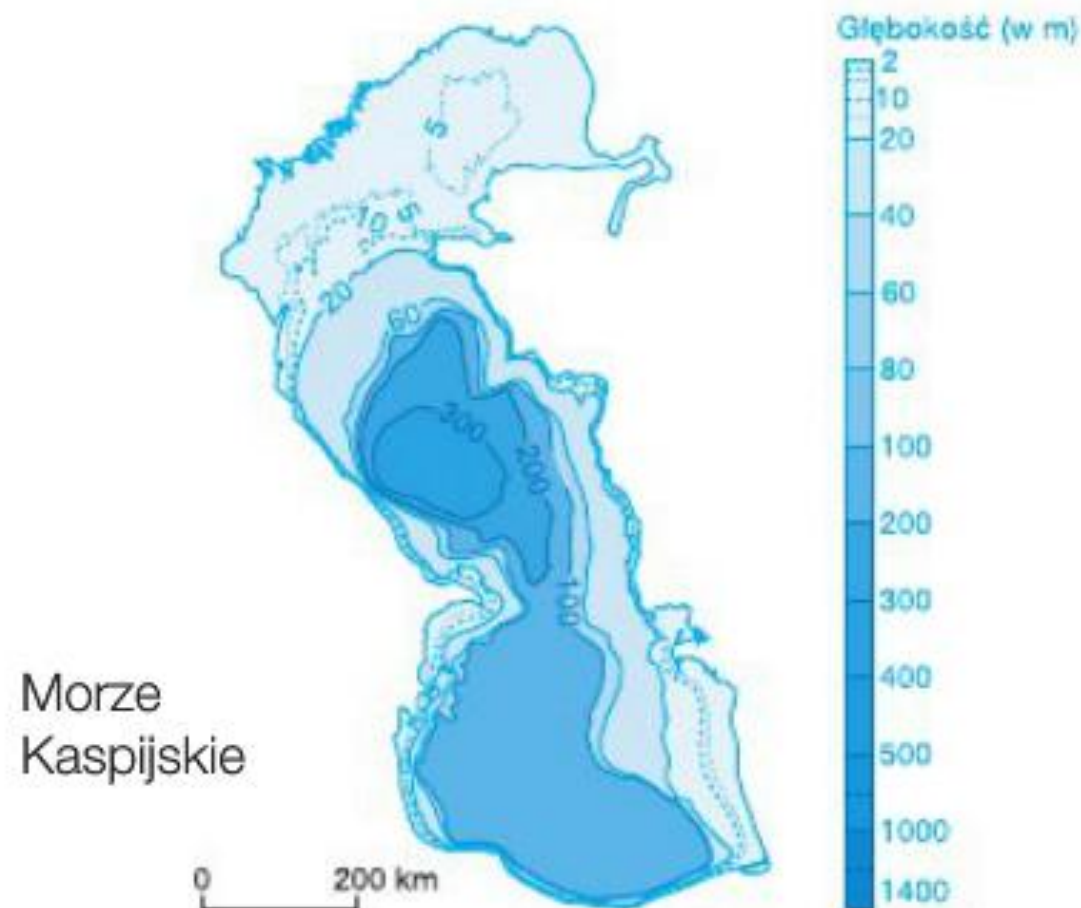

Rodzaje jezior ze względu na pochodzenie

- jeziora reliktowe,
- jeziora tektoniczne,
- wulkaniczne,
- polodowcowe:
  - morenowe
  - rynnowe
  - oczka polodowcowe
  - cyrkowe
- deltowe,
- przybrzeżne,
- zakolowe

Jeziora reliktowe

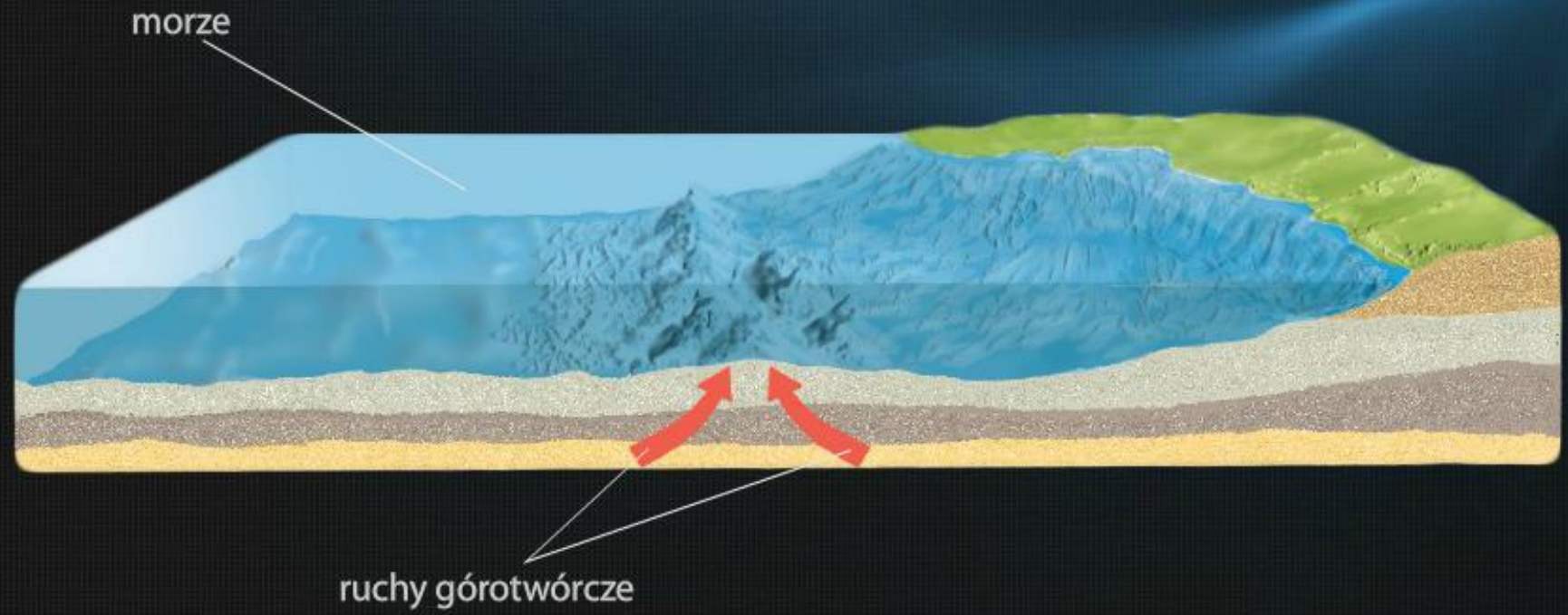
Utworzyły się w wyniku odcięcia części dawnych mórz przez powolne podnoszenie się skorupy ziemskiej lub obniżenie poziomu morza. Do jezior tych zalicza się Morze Kaspijskie oraz Jezioro Aralskie.

Powstawanie jezior reliktowych

Genetyczne typy jezior

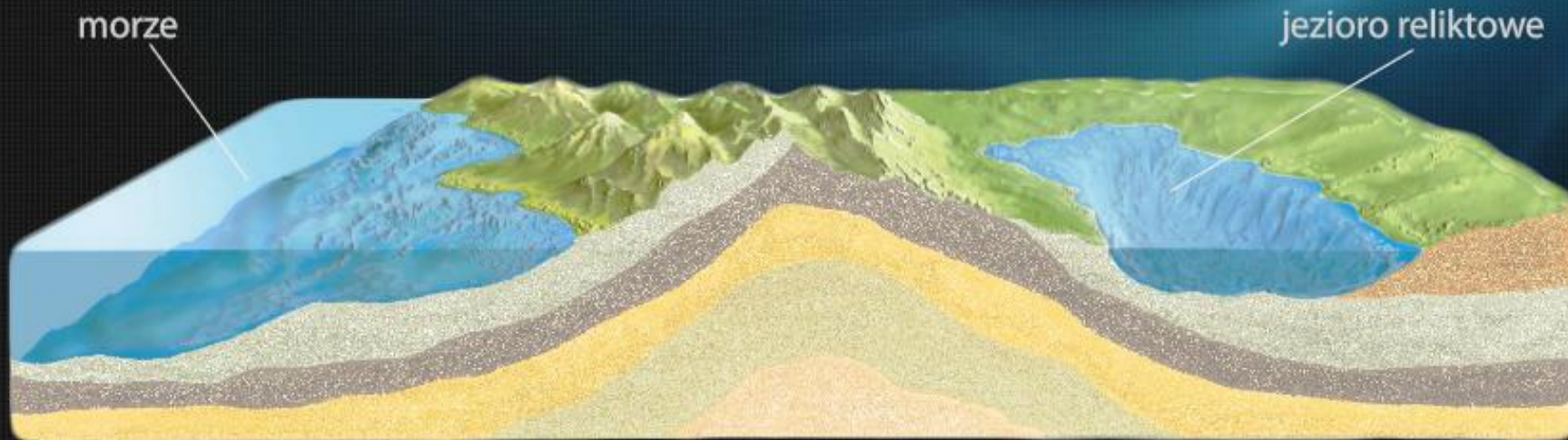
Jedną z nich można podzielić z względu na pochodzenie masy wodnej. Jest to

Powstawanie jezior reliktowych

Genetyczne typy jezior

Jeziora można podzielić również ze względu na pochodzenie masy wodnej. Jest

Morze Kaspiskie

US Dept of State Geographer
Image Landsat
© 2013 Google
© 2013 ORION-ME

Google ea

Przewodnik

Jezioro Aralskie

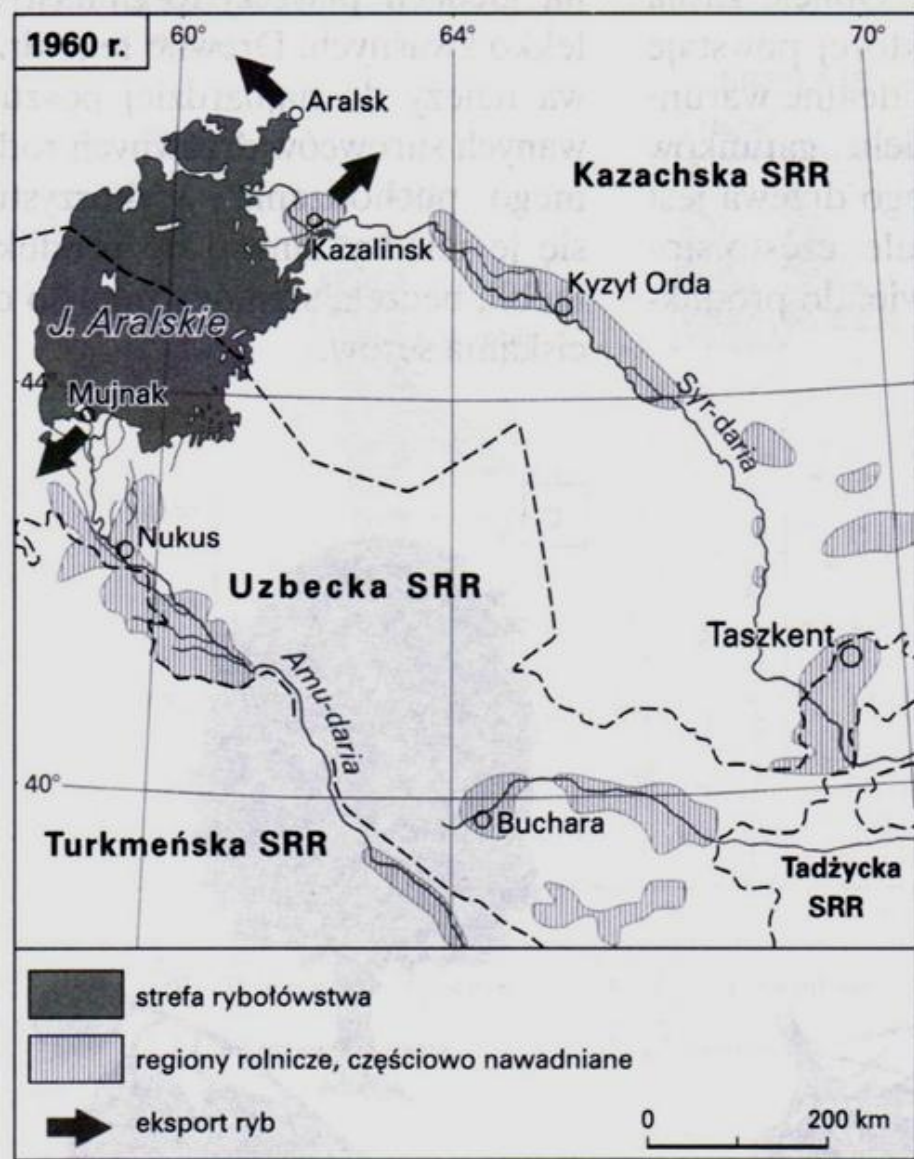
Jezioro Aralskie

Wrzesień 1989

Listopad 2008

Jezioro Aralskie

Morze Bałchasz

US Dept of State Geographer
Image Landsat
© 2013 Google
© 2013 ORION-ME

Google ea

Jeziora słodkie i słone

Jeziora tektoniczne

Występują w zagłębieniach powstałych wskutek ruchów skorupy ziemskiej. Misy jezior znajdujących się w obniżeniach tektonicznych na równinach (np. Jezioro Górne, Ładoga) cechuje względnie płaskie dno i stosunkowo mała głębokość. Natomiast jeziora powstałe w rowach tektonicznych (np. Bajkał, Tanganika) są długie i wąskie. Jeziora tektoniczne to najgłębsze jeziora na świecie.

Jeziro Tanganika

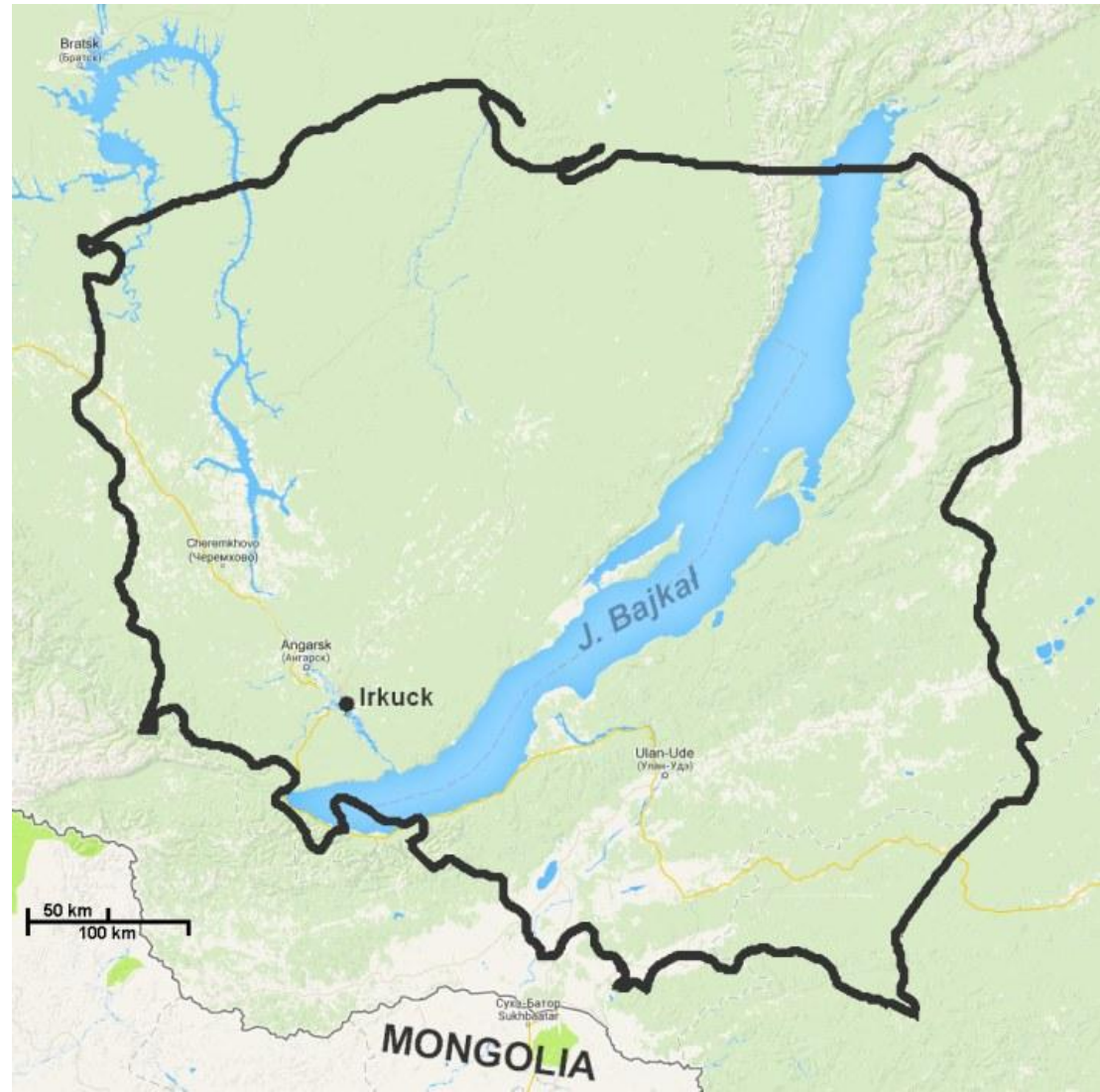

Jeziro tektoniczne

Jeziro Niasa (Afryka)

Jeziro Bajkał w Azji (1 642 m.)

Jezioro Bajkał w Azji (1 642 m.)

Jeziro Tanganika

Jeziro Niasa

US Dept of State Geographer

Image Landsat

Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO

© 2013 Google

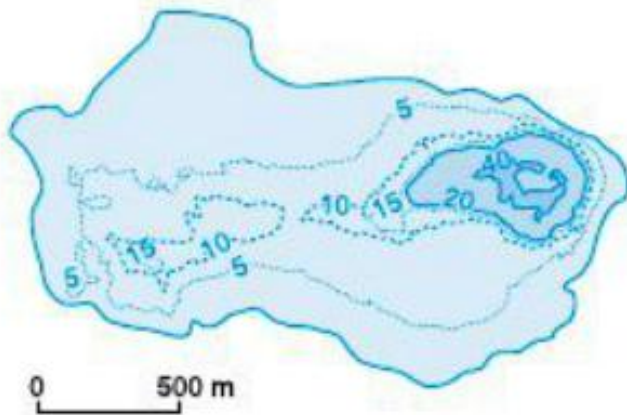
Google

Jeziora wulkaniczne

Zazwyczaj powstają w kraterach nieczynnych wulkanów. Mają zazwyczaj niewielką powierzchnię, są dość głębokie, a ich źródło zasilania stanowią opady deszczu. Dzięki bogatemu w rozpuszczalne związki chemiczne podłożu, wody tych jezior są mocno zmineralizowane. Dlatego mają one czasem nietypowe zabarwienie (np. zielone lub czerwone). Przykładowymi jeziorami wulkanicznymi są: Jezioro Kraterowe w Stanach Zjednoczonych, jezioro Bolsena we Włoszech oraz Towada w Japonii.

Jeziro Irazu w Kostaryce

Medicine Lake

Jeziro wulkaniczne

Jeziro Kalimutu (Indonezja)

Jeziro Kraterowe w USA

Jezioro polodowcowe

Morenowe

Powstają wskutek zatarasowania odpływu wód przez materiał sfaldowany przed czołem lądolodu – jeziora moreny czołowej (np. Mamry) lub wytapiania się brył lodu pozostawionego przez cofający się lądolód w obrębie moreny dennej – jeziora moreny dennej (np. Śniardwy). Są to duże i płytkie jeziora o urozmaiconych kształtach, licznych zatokach, półwyspach i wyspach, łagodnych i płaskich brzegach. Jeziora morenowe występujące w górach powstały w efekcie zatarasowania doliny wałem morenowym (np. Smreczyński Staw w Tatrach).

Jezioro
Śniardwy

Jezioro polodowcowe

Rynnowe

Utworzyły się w wyniku erozyjnej działalności wód płynących pod lądolodem. Charakteryzują się urozmaiconą rzeźbą dna oraz stromymi brzegami. Są wąskie i długie, osiągają też znaczną głębokość. Przykładem jeziora rynnowego jest Hańcza – najgłębsze jezioro w Polsce.

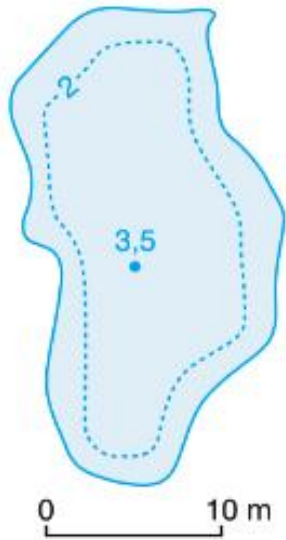
Jeziro Hańcza – jezioro rynnowe

Jego głębokość - według najnowszych badań - wynosi 106,1 m co sprawia, iż jest to najgłębsze jezioro w Polsce i w całej środkowej części Nizy Europejskiego

Widok na wytopiskowe jezioro Linówek

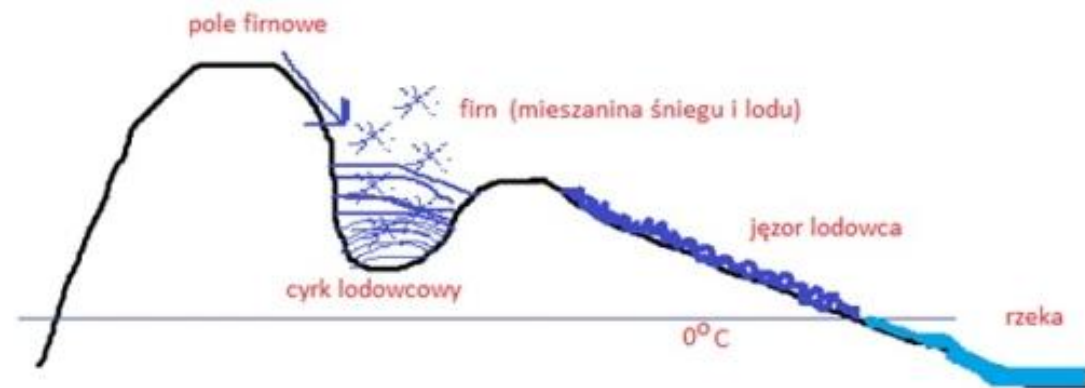
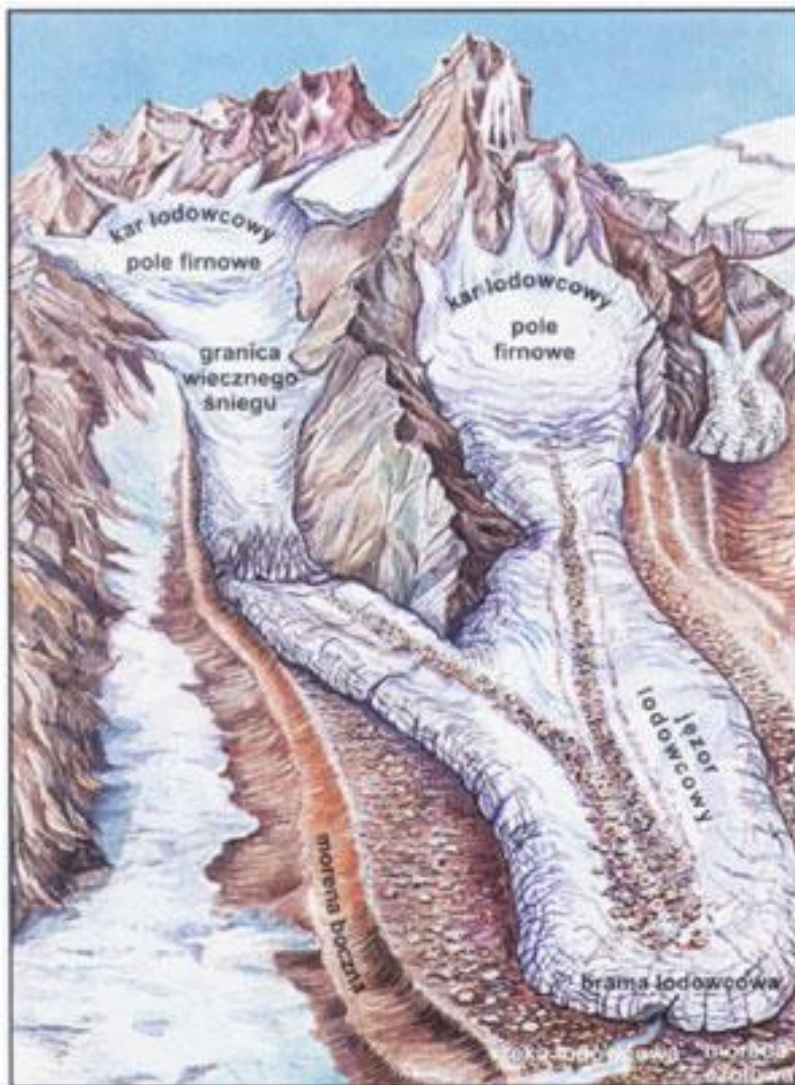
Oczko polodowcowe

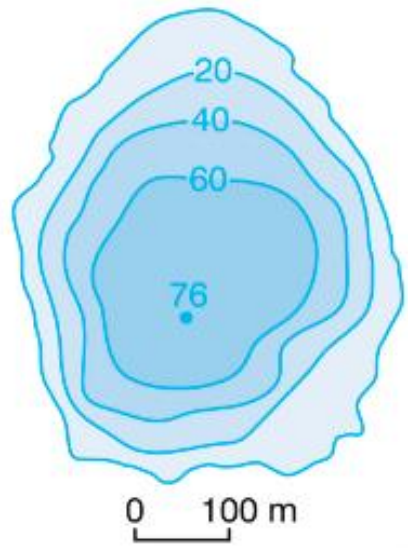

polodowcowe – cyrkowe (w górach)

Mają małą powierzchnię, owalny kształt, strome brzegi i są stosunkowo głębokie

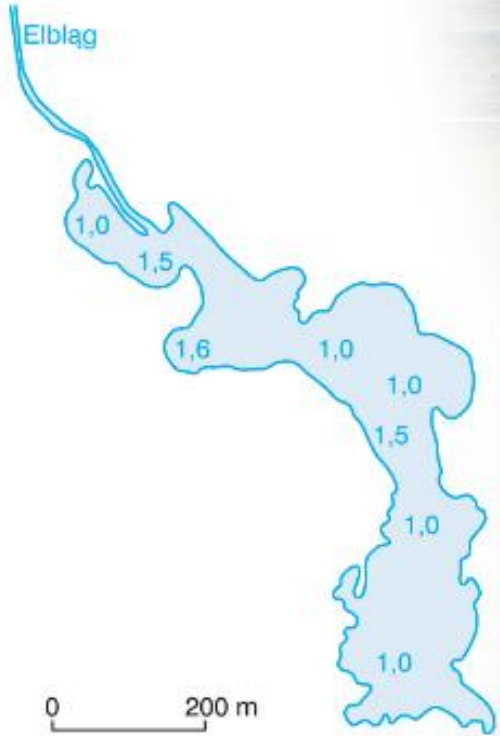
Jezioro cyrkowe (karowe)

Czarny Staw

Jeziro deltowe

Jeziro Druzno

Jeziro Druzno

- płytkie, zarastające jezioro deltowe

•

Rodzaje jezior:

deltowe - ulegają szybkim procesom zamulania i zatorfiania, a z czasem stają się lądem

Jeziro Druzno i Dąbie

Rys. 1

Rys. 2

||| wysoczyzny   □ niziny   ■ depresje

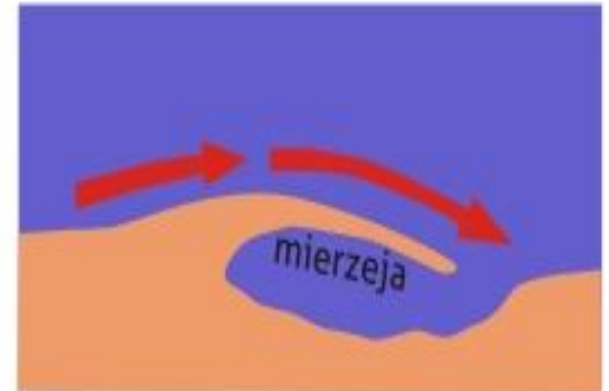
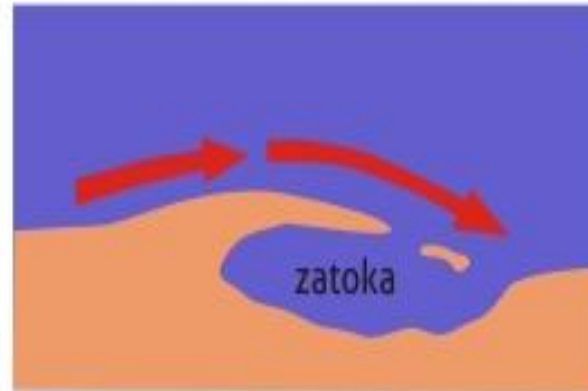
0 10 20 km

X

X - jezioro Druzno

Jeziora przybrzeżne

Kolejne etapy powstawania jeziora przybrzeżnego

Jezioro przybrzeżne

Morze Bałtyckie

10

5

0 3000 m

Jezioro Łebsko

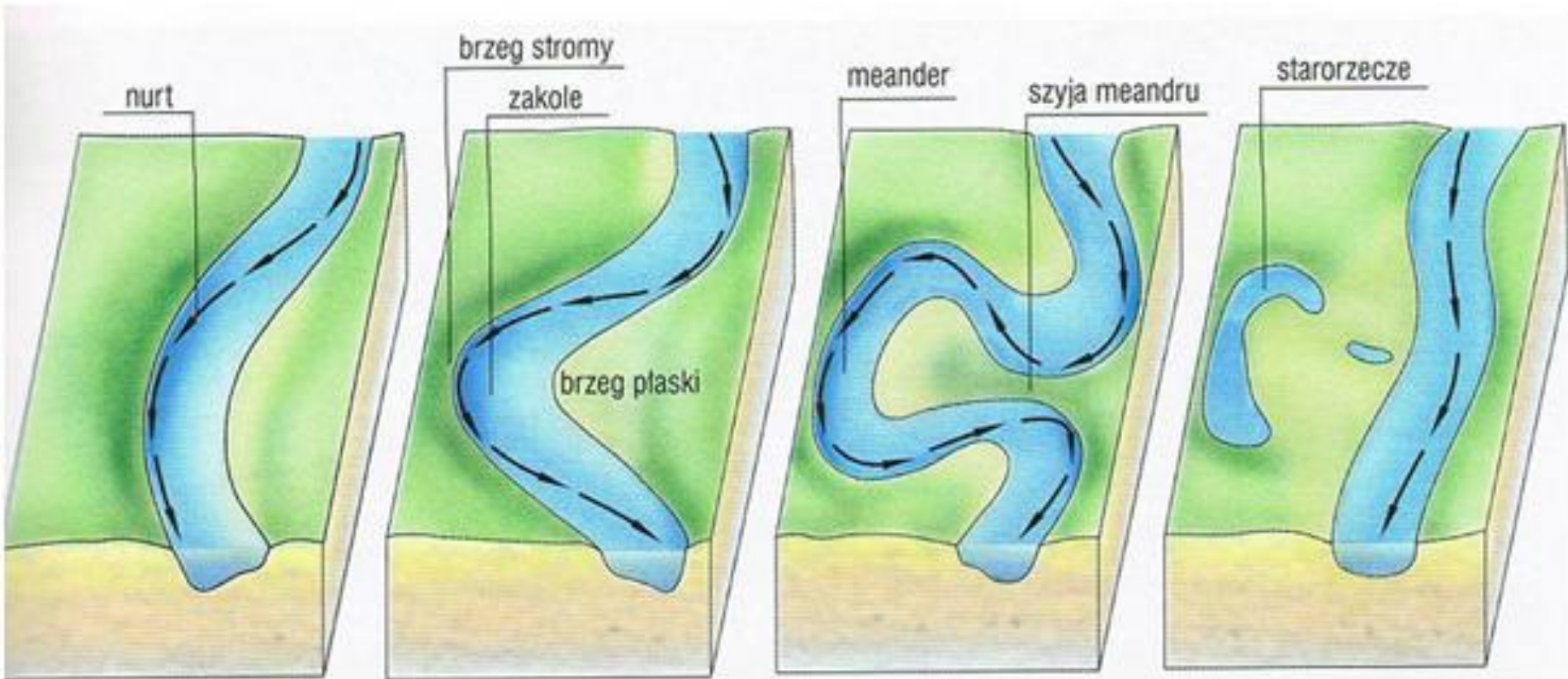
0 1 2 3 km

Jeziora zakolowe

zakolowe (starorzecza)

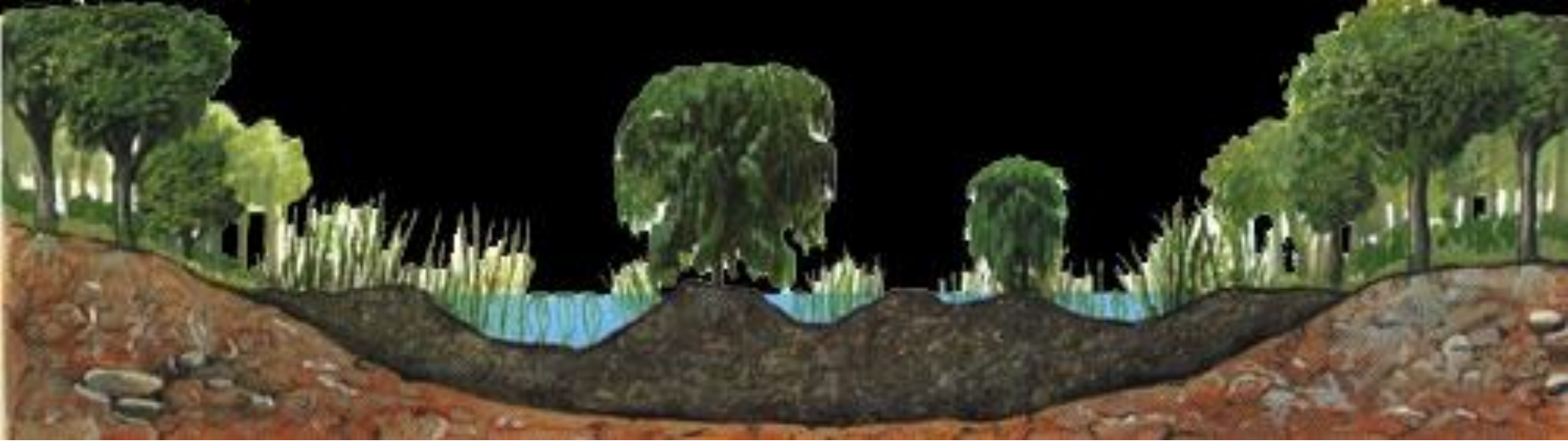
Jezioro Czerniakowskie w Warszawie – jezioro zakolowe

Zarastanie jezior

Wokół jeziora wyrastają trzciny oraz rośliny pływające, które stopniowo rozprzestrzeniają się ku jego środkowi

Wskutek odkładania się na brzegach jeziora materii organicznej i szczątków pochodzących z zewnątrz tworzy się podłoże, na którym wyrastają drzewa wilgociolubne

Zarastanie jezior

Zarastanie jezior

